

ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

TRANSFORMATION OF THE STAFF TRAINING SYSTEM FOR THE POST-WAR RECONSTRUCTION OF THE HEALTH CARE SYSTEM

Визначено, що для відновлення кадрового потенціалу системи охорони здоров'я та управління його якісними та кількісними властивостями в повоєнний період необхідне реформування системи підготовки та перепідготовки медичних та управлінських кадрів.

Аргументовано, що основою високого рівня кадрового потенціалу системи охорони здоров'я є формування системи підготовки та перепідготовки медичного персоналу, що базується на принципах освіти впродовж життя та безперервної освіти.

Запропоновано підхід до підготовки та перепідготовки медичних працівників, який передбачає сукупність інноваційних інструментів для відновлення кадрового потенціалу системи охорони здоров'я у воєнний час та період повоєнної відбудови.

Визначено ключові групи вимог щодо підготовки та перепідготовки в галузі охорони здоров'я, серед яких: кадровий склад; матеріальне забезпечення; інституційні.

Розроблено напрями реформування системи підготовки та перепідготовки медичних кадрів з метою формування компетентностей.

Обґрунтовано комплексний механізм підготовки та перепідготовки медичних та управлінських кадрів, що містить: розширення кола суб'єктів реалізації освітніх послуг; трансформацію змістовної підготовки медичних та управлінських кадрів системи охорони здоров'я; удосконалення діяльності закладів вищої освіти щодо підготовки медичних працівників на принципах цифровізації, якості та інтернаціоналізації; запропоновано напрями державної підтримки підготовки лікарів; визначено порядок перепідготовки лікарів та системи підвищення їх кваліфікації; розвинена процедура визнання дипломів про вищу медичну освіту, здобуту в іноземних вузах.

Запропоновано напрями трансформації системи управління закладами вищої освіти, серед яких: цифровізація бізнес-процесів управління закладами вищої освіти; приведення у відповідність системи управління закладом вищої освіти стандарту якості 9001:2015; розширення міжнародної співпраці закладів вищої освіти.

Ключові слова: Система підготовки кадрів, повоєнне відновлення системи охорони здоров'я, підготовка та перепідготовки медичних працівників, загальні та фахові компетентності, трансформація системи управління закладами вищої освіти.

It is determined that in order to restore the human resource potential of the healthcare system and manage its qualitative and quantitative properties in the post-war period, it is necessary to reform the system of training and retraining of medical and managerial personnel.

It is argued that the basis of a high level of human resource potential of the healthcare system is the formation of a system of training and retraining of medical personnel, based on the principles of lifelong education and continuous education.

An approach to the training and retraining of medical workers is proposed, which provides for a set of innovative tools for restoring the human resource potential of the healthcare system in wartime and the period of post-war reconstruction.

Key groups of requirements for training and retraining in the healthcare sector are identified, including: personnel; material support; institutional.

Directions for reforming the system of training and retraining of medical personnel with the aim of forming competencies are developed.

A comprehensive mechanism for training and retraining of medical and administrative personnel has been substantiated, which includes: expanding the circle of entities implementing educational services; transforming the substantive training of medical and administrative personnel of the healthcare system; improving the activities of higher education institutions in training medical workers on the principles of digitalization, quality, and internationalization; proposing directions for state support for the training of doctors; determining the procedure for retraining doctors and the system for improving their qualifications; developing a procedure for recognizing diplomas of higher medical education obtained in foreign universities.

Directions for transforming the system for managing higher education institutions have been proposed, including: digitalization of business processes for managing higher education institutions; bringing the system for managing higher education institutions into line with the quality standard 9001:2015; expanding international cooperation between higher education institutions.

Key words: Personnel training system, post-war restoration of the healthcare system, training and retraining of medical workers, general and professional competencies, transformation of the management system of higher education institutions.

УДК 351.08
DOI <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2023.37.45>

Юнгер В.І.
к. мед. наук,
заступник головного лікаря
з поліклінічної роботи,
Клінічна лікарня «Феофанія»
ORCID ID: 0000-0003-0403-1624

Постановка проблеми. Для відновлення кадрового потенціалу системи охорони здоров'я та управління його якісними та кількісними властивостями в повоєнний період необхідне реформування системи підготовки та перепідготовки медичних та управлінських кадрів. Ця система в Україні переважно

має гібридний характер, що зумовлено як залишками особливостей радянської системи, так і поступовим переходом до нових стандартів. Крім того, зміна політичної влади в державі зазвичай призводила до реформування системи вищої освіти. З огляду на це, заполітизованість цього процесу спричи-

няла незавершеність реформ та їх фрагментарне впровадження.

Аналізуючи реформи в освіті, що відбувалися протягом років незалежності України, варто наголосити, що жодна із стратегій реформування не мала комплексного характеру, а головним чином визначала лише організаційні та змістовні характеристики освіти, які не підтверджувалися жодним забезпеченням (матеріальним, фінансовим, кадровим). Все це відобразилося на якості підготовки та перепідготовки кадрів для сфери охорони здоров'я.

Основою високого рівня кадрового потенціалу системи охорони здоров'я є формування системи підготовки та перепідготовки медичного персоналу, що базується на принципах освіти впродовж життя та безперервної освіти. Водночас, це не лише постійне підвищення кваліфікації медичних працівників. Насправді має бути комплексна система професійного розвитку лікарів та інших медичних працівників, яка б дозволила уникнути проблем формалізації, та спонукала б до професійної активності. Зважаючи на визначені напрями стратегічного управління повоенним відновленням та порядок формування багаторівневої системи кадрових резервів системи охорони здоров'я, пропонуємо такі положення підготовки та перепідготовки кадрів для сфери охорони здоров'я.

Запропонований підхід до підготовки та перепідготовки медичних працівників передбачає сукупність інноваційних інструментів для відновлення кадрового потенціалу системи охорони здоров'я у воєнний час та період повоенної відбудови. Щодо інституційного забезпечення реалізації механізмів підготовки та перепідготовки кадрів для системи охорони здоров'я, то слід звернути увагу на те, що є потреба в розширенні суб'єктів реалізації освітніх послуг. Склад таких суб'єктів пропонуємо визначати наступним чином:

– *заклади вищої освіти, що підпорядковуються* Міністерству охорони здоров'я України та Міністерству освіти і науки України. Основними функціями зазначених суб'єктів є підготовка лікарів, медичних сестер, фармацевтів та інших медичних працівників за освітнім рівнем магістр на основі ліцензії Міністерства освіти і науки України та сертифікату про акредитацію Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

За офіційними даними ЄДЕБО [1], за спеціальностями галузі знань 22 «Охорона здоров'я» закладами вищої освіти реалізується така кількість освітніх програм:

– 221 «Стоматологія» (ОКР Магістр) – 46 пропозицій від 22 ЗВО;

– 222 «Медицина» (ОКР Магістр) – 76 пропозицій від 31 ЗВО;

– 223 «Медсестринство» (ОКР Бакалавр) – 43 пропозиції від 14 ЗВО;

– 224 «Технології медичної діагностики та лікування» (ОКР Бакалавр) – 18 пропозицій від 10 ЗВО;

– 225 «Медична психологія» (ОКР Магістр) – 7 пропозицій від 6 ЗВО;

– 226 «Фармація, промислова фармація» (ОКР Бакалавр) – 91 пропозиція від 31 ЗВО;

– 227 «Терапія та реабілітація» (ОКР Бакалавр) – 124 пропозиції від 57 ЗВО;

– 228 «Педіатрія» (ОКР Магістр) – 18 пропозицій від 9 ЗВО;

– 229 «Громадське здоров'я» (ОКР Бакалавр) – 12 пропозицій від 7 ЗВО.

Варто зазначити, що заклади вищої освіти, які реалізують освітні послуги за спеціальностями галузі знань 22 «Охорона здоров'я», мають різну форму власності (державні, комунальні та приватні). Насамперед, державні заклади вищої освіти можуть підпорядковуватися як Міністерству освіти і науки України, так і Міністерству охорони здоров'я України;

– *зарубіжні заклади вищої освіти* (мають медичні факультети в своїй структурі). На сьогодні питання визнання документів про вищу освіту закладів вищої освіти зарубіжних країн регулюється сукупністю нормативно-правових актів. Процедура визнання документів є досить складною, проте, за даними Міністерства освіти і науки України, з окремими країнами підписані двосторонні угоди про взаємне визнання документів, зокрема: Угорщиною; Словацькою Республікою; Аргентинською Республікою; Республікою Польща; Французькою республікою; Соціалістичною Республікою В'єтнам; Республікою Екваторіальна Гвінея; Монголією; Республікою Перу; Великою Соціалістичною Народною Лівійською Арабською Джамагірією; Грузією; Республікою Казахстан; Республікою Болгарія; Азербайджанською Республікою; Румунією; Китайською Народною Республікою; Республікою Узбекистан; Естонською Республікою. Окремі аспекти регулюються угодами між Міністерством освіти і науки України та відповідним суб'єктом у сфері реалізації освітньої та наукової політики зарубіжних країн. Основними нормативно-правовими актами, що регулюють процедуру визнання дипломів про вищу освіту, здобуту в зарубіжних закладах вищої освіти, є такі: Закон України «Про освіту» [5]; Закон України «Про фахову передвищу освіту» [6]; Закон України «Про вищу освіту» [4]; Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадян-

Порядок підготовки та перепідготовки медичних кадрів на засадах освіти впродовж життя як основи повоєнного відновлення кадрового потенціалу

СУБ'ЄКТИ ПІДГОТОВКИ ТА ПЕРЕПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ КАДРІВ		
<i>Заклади вищої освіти. Міністерство охорони здоров'я України</i>	<i>Заклади вищої освіти. Міністерство освіти і науки України</i>	<i>Зарубіжні заклади вищої освіти (мають медичні факультети в своїй структурі)</i>
Здійснюють підготовку лікарів за освітнім рівнем магістр (за окремими спеціальностями бакалавр) на основі ліцензії Міністерства освіти і науки України та сертифікату про акредитацію Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти		Здійснюють підготовку лікарів на основі освітнього та медичного законодавства відповідної країни
Міжнародні та національні освітні центри	Міжнародні освітні проекти	Тренінгові центри при ЗОЗ
Центри реалізації освітніх послуг в межах неформальної освіти та підвищення кваліфікації медичних кадрів, що не передбачає здобуття відповідного освітнього рівня	Міжнародні освітні, наукові та інфраструктурні проекти, що фінансуються міжнародними організаціями (ЄС, ВООЗ, ДААД, Британська рада, USAD, ООН та інші)	Пропонується створення тренінгових центрів при закладах охорони здоров'я для практичної перепідготовки лікарів, інших медичних працівників, підвищення кваліфікації, навчання застосуванню новітніх технологій у діагностиці та лікуванні
НАПРЯМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВИТИ		
Змістовна підготовка медичних працівників в закладах вищої освіти України		
<i>Спеціальності галузі знань 22 «Охорона здоров'я»</i>		
221 «Стоматологія»	222 «Медицина»	223 «Медсестринство»
224 «Технології медичної діагностики та лікування»	225 «Медична психологія»	226 «Фармація, промислова фармація»
227 «Терапія та реабілітація»	228 «Педіатрія»	229 «Громадське здоров'я»
<i>Варіанти трансформації підготовки медичних працівників за спеціальностями</i>		
<i>Варіант 1. Розширення переліку спеціальностей</i>		<i>Варіант 2. Удосконалення підходу до формування освітніх програм</i>
1. Визначити спеціальності 221 «Стоматологія»; 222 «Медицина»; 228 «Педіатрія» як групи спеціальностей та розширити їх спеціальностями або спеціалізаціями за напрямками внутрішні хвороби, загальна практика, хірургія, неврологія та іншими		1. Передбачити в стандарті вищої освіти 221 «Стоматологія»; 222 «Медицина»; 228 «Педіатрія» формування спеціалізацій за напрямками внутрішні хвороби, загальна практика, хірургія, неврологія та іншими
2. За кожною спеціальністю/ спеціалізацією сформувати стандарти вищої освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістр та освітньо-науковим рівнем «доктор філософії»		2. Стандартом вищої освіти передбачити програмні результати навчання та компетенції, які дозволяють підготувати кваліфікованого лікаря за визначеними напрямками
<i>Напрями удосконалення стандартів вищої освіти</i>		
<i>Тактична медицина</i>	<i>Фізична підготовка</i>	<i>Психологічна підготовка</i>
<i>В складі загальних компетентностей:</i>		
Здатність реалізовувати службові обов'язки (надавати медичну допомогу) в особливих умовах	Бути фізично готовим до реалізації службових обов'язків (надавати медичну допомогу) в особливих умовах	Здатність до адаптації життєдіяльності та реалізації службових обов'язків в особливих умовах
<i>В складі спеціальних (фахових, предметних) компетентностей</i>		
Здатність надавати тактичну медичну допомогу населенню в особливих умовах, зокрема умовах воєнних дій, надзвичайних ситуацій техногенного, природнього та соціального характерів		Здатність до роботи (надання тактичної медичної допомоги) в особливих психологічних умовах та умовах психологічного тиску
<i>Результати навчання</i>		
Мати ґрунтовні знання та вміння надавати тактичну медичну допомогу в особливих умовах, зокрема умовах воєнних дій, надзвичайних ситуацій техногенного, природнього та соціального характерів		
Визначити тактику та надавати екстрену медичну допомогу при невідкладних станах в особливих умовах, зокрема умовах воєнних дій, надзвичайних ситуацій техногенного, природнього та соціального характерів		

Змістовна підготовка керівних кадрів системи охорони здоров'я в закладах вищої освіти України			
Спеціальності			
Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»		Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»	
073 «Менеджмент»		281 «Публічне управління та адміністрування»	
Для керівних кадрів закладів охорони здоров'я		Для керівних кадрів системи охорони здоров'я усіх рівнів	
Напрями трансформації підготовки керівних кадрів за спеціальностями			
1. Реалізація освітніх послуг за окремими освітніми програмами, наприклад: «Менеджмент в закладах охорони здоров'я»; «Менеджмент в медицині»; «Управління закладами охорони здоров'я» та іншими		1. Реалізація освітніх послуг за окремими освітніми програмами, наприклад: «Публічне управління в сфері охорони здоров'я»; «Урядовання в системі охорони здоров'я»; «Управління «Адміністрування в системі охорони здоров'я» та інші	
2. Передбачити відповідні компетенції (загальні та спеціальні) та результати навчання, що необхідні для формування фахівців у сфері управління діяльністю закладом охорони здоров'я		2. Передбачити відповідні компетенції (загальні та спеціальні) та результати навчання, що необхідні для формування фахівців з реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я	
Діяльність закладів вищої освіти щодо підготовки медичних працівників			
Цифровізація бізнес-процесів управління закладом вищої освіти	Приведення у відповідність системи управління стандарту якості	Розширення міжнародної співпраці закладів вищої освіти	
<ul style="list-style-type: none"> – здійснення управління діяльністю ЗВО на основі бізнес-процесів; – цифровізація інформаційно-комунікаційної роботи закладу вищої освіти; – цифровізація організаційно-методичної роботи закладу вищої освіти; <ul style="list-style-type: none"> – цифровізація управління кадрами закладу вищої освіти; – цифровізація реалізації освітніх послуг закладом вищої освіти; – цифровізація наукової та інноваційної роботи закладу вищої освіти 	<ul style="list-style-type: none"> – передбачити приведення у відповідність системи управління закладом вищої освіти стандарту якості 9001:2015, що можливо досягнути такими шляхами: <ul style="list-style-type: none"> а) передбаченням в контракті ректорів відповідних KPI; б) передбаченням відповідних вимог в ліцензійних умовах за галуззю знань 22 «Охорона здоров'я»; в) визначенням приведення у відповідність системи управління закладом вищої освіти стандарту якості 9001:2015 одним із показників при формуванні додаткового бюджетного фінансування 	<ul style="list-style-type: none"> – активізація участі закладів вищої освіти в міжнародних програмах академічної мобільності, зокрема Erasmus+UA; DAAD; OEAD; NAWA та інших, що сприятимуть формуванню особливих компетентностей у майбутніх медичних працівників та ознайомлення із міжнародними стандартами надання медичної допомоги; – активізація участі закладів вищої освіти в міжнародних грантових програмах, зокрема ERASMUS+, що активізує інноваційну та наукову діяльність у сфері охорони здоров'я 	
Напрями державної підтримки системи підготовки медичних кадрів			
<i>Спеціальності (спеціалізації, освітні програми) з особливою підтримкою</i>			
222 «Медицина» (тактична медицина)	225 «Медична психологія» (психологічна реабілітація через бойові дії)	227 «Терапія та реабілітація» (реабілітація військово-службовців та цивільних)	229 «Громадське здоров'я» (епідеміологічний нагляд на територіях бойових дій)
1) збільшення державного замовлення за зазначеними напрямками підготовки медичних кадрів; 2) передбачення в державному бюджеті фінансування видатків для оновлення основних фондів лабораторних комплексів, що задіяні в реалізації освітніх послуг за зазначеними освітніми програмами			
Фінансування пріоритетних напрямів наукових досліджень у сфері охорони здоров'я			
1. Нові методи надання тактичної медичної допомоги	2. Застосування інформаційних технологій в медицині	3. Нові методи дослідження стану громадського здоров'я	
Порядок перепрофілювання лікарів			
1. Формування реєстру закладів вищої освіти та закладів охорони здоров'я, що можуть надавати освітні послуги для перепрофілювання лікарів	2. Механізм фінансування послуг з перепрофілювання лікарів	3. Встановлення строку перепрофілювання лікарів від 6 місяців до 2-х років – залежить від можливості особи отримати 12 кредитів ЄКТС	

Напрями удосконалення системи підвищення кваліфікації медичних працівників			
<i>Розширення діяльності закладів охорони здоров'я в частині можливості реалізації освітніх послуг з підвищення кваліфікації медичних працівників – створення тренінгових центрів при закладах охорони здоров'я</i>			
1. Суб'єкт ліцензування – Міністерство освіти і науки України	2. Встановлення вимог до закладів охорони здоров'я щодо реалізації освітніх послуг	3. Формування реєстру закладів охорони здоров'я, що можуть надавати освітні послуги	4. Формування механізму фінансування освітніх послуг закладів охорони здоров'я
<i>Створення мережі національних та міжнародних освітніх центрів з перепідготовки та підвищення кваліфікації медичних працівників</i>			
1. Суб'єкт ліцензування – Міністерство освіти і науки України	2. Встановлення вимог до діяльності освітніх центрів та формування їх реєстру	3. Фінансування шляхом залучення коштів фізичних і юридичних осіб та міжнародних суб'єктів	4. Формування механізму визначення результатів навчання в освітніх центрах як неформальної освіти
Процедура визнання дипломів про медичну вищу освіту, здобуту в закладах зарубіжних країн			
1. Передбачення можливості визнання дипломів про вищу освіту, здобуту в закладах зарубіжних країн, вітчизняними ЗВО, що мають відповідну ліцензію та акредитацію	2. Передбачення обов'язкового внесення визнаних дипломів про вищу медичну освіту, здобуту в закладах зарубіжних країн, до Єдиної державної бази вищої освіти (ЄДЕБО)	3. Передбачення можливості часткового визнання результатів навчання в зарубіжних закладах вищої освіти та продовження навчання у вітчизняних ЗВО	

ства» [2]; Порядок визнання здобутих в іноземних закладах вищої освіти ступенів вищої освіти [3]. Зважаючи на наслідки російсько-української війни, зазначене питання є досить актуальним в умовах повоєнного відновлення кадрового потенціалу системи охорони здоров'я. Ключова проблема полягає в тому, що значна кількість випускників шкіл через війну вступає до іноземних закладів вищої освіти. Їх подальше повернення до України є життєво необхідним, а це потребує відмінного від попереднього підходу до визнання їх кваліфікації та документів про вищу освіту. Крім того, брак медичних кадрів сьогодні та в майбутньому уможливорює залучення іноземців до роботи в системі охорони здоров'я України, особливо в критичних сферах реалізації медичних послуг та в контексті використання інноваційних методик лікування;

– міжнародні та національні освітні центри. Пропонується створення міжнародних та національних освітніх центрів, основною метою діяльності яких є реалізація освітніх послуг в межах неформальної освіти та підвищення кваліфікації медичних кадрів, що не передбачає здобуття відповідного освітнього рівня. У зв'язку з суспільною значущістю системи охорони здоров'я як у воєнний час, так і повоєнний період, є необхідність ліцензування таких освітніх послуг. Відповідно суб'єктом ліцензування має бути Міністерство освіти і науки України. Вимоги до отримання ліцензії мають базуватися на врахуванні основного

стейкхолдера, а саме: Міністерства охорони здоров'я України.

До ключових груп вимог пропонуємо згадувати:

– кадровий склад (особи із науковими ступенями та вченими званнями; особи, що мають досвід роботи в закладах охорони здоров'я України та іноземних країн; особи, що мають науково-педагогічний стаж; відсутність в осіб, залучених до викладання, порушень академічної доброчесності);

– матеріальне забезпечення (наявність лабораторного обладнання за необхідності (у власності або орендоване); ліцензоване програмне забезпечення);

– інституційні (наявність договорів про співпрацю із закладами охорони здоров'я, якщо такі центри не діють у їх складі як структурні підрозділи).

Реалізація таких послуг може фінансуватися як за рахунок коштів фізичних осіб, так і юридичних осіб (наприклад, освітні послуги може оплачувати заклад охорони здоров'я, в якому працює здобувач). В окремих випадках діяльність вказаних центрів може здійснюватися за рахунок грантової підтримки міжнародних донорів. Значущим інструментом ефективності діяльності міжнародних та національних освітніх центрів є визнання результатів їх навчання: для діючих лікарів – як підвищення кваліфікації; для здобувачів вищої освіти – як неформальна освіта;

– тренінгові центри при закладах охорони здоров'я. Пропонується створення тренінго-

вих центрів при закладах охорони здоров'я для практичної перепідготовки лікарів, підвищення кваліфікації, навчання застосування новітніх технологій в діагностиці та лікуванні. Це передбачає розширення діяльності закладів охорони здоров'я в частині можливості реалізації освітніх послуг з підвищення кваліфікації медичних працівників. Власне механізм створення таких центрів пропонуємо такий:

1. Суб'єкт ліцензування – Міністерство освіти і науки України.

2. Встановлення вимог до закладів охорони здоров'я щодо реалізації освітніх послуг (кадрові, матеріальне забезпечення, інституційні).

3. Формування реєстру закладів охорони здоров'я, що можуть надавати освітні послуги.

4. Формування механізму фінансування освітніх послуг закладів охорони здоров'я.

Діяльність тренінгових центрів при закладах охорони здоров'я може стати основою підвищення кваліфікації медичних працівників у контексті сучасних викликів та забезпечить розвиток дуальної освіти в закладах вищої освіти.

З огляду на повоєнне відновлення кадрового потенціалу системи охорони здоров'я та забезпечення його розвитку, пропонуємо трансформувати змістовну підготовку медичних працівників за такими напрямками: змістовна підготовка медичних професіоналів системи охорони здоров'я; змістовна підготовка керівних кадрів системи охорони здоров'я. В таблиці 1 наведено напрями змін структури переліку спеціальностей та освітніх програм, а також визначені шляхи удосконалення освітніх програм через розширення загальних та спеціальних компетенцій та результатів навчання в контексті: тактичної медицини, фізичної та психологічної підготовки.

З метою реалізації якісної освітньої послуги визначено напрями трансформації системи управління закладами вищої освіти:

– цифровізація бізнес-процесів управління закладами вищої освіти, що передбачає: здійснення управління діяльністю закладу вищої освіти на основі бізнес-процесів; цифровізація інформаційно-комунікаційної роботи закладу вищої освіти; цифровізація організаційно-методичної роботи закладу вищої освіти; цифровізація управління кадрами закладу вищої освіти; цифровізація реалізації освітніх послуг закладом вищої освіти; цифровізація наукової та інноваційної роботи закладу вищої освіти. В цілому, це дозволить вирішити сукупність завдань: прискорення прийняття управлінських рішень як реакцію на внутрішні та зовнішні загрози через оперативне отримання

інформації; запобігання корупційним ризикам через унеможливлення недоброчесної поведінки суб'єктів, задіяних в освітньому процесі; налагодження комунікації між усіма рівнями управління та учасниками реалізації освітніх процесів; уникнути бар'єрів отримання інформації за відповідними рівнями доступу; знизити час рутинної роботи;

– приведення у відповідність системи управління закладом вищої освіти стандарту якості 9001:2015, що можливо досягнути такими шляхами: а) передбачення в контракті ректорів відповідних KPI; б) передбачення відповідних вимог в ліцензійних умовах за галуззю знань 22 «Охорона здоров'я»; в) визначення приведення у відповідність системи управління закладом вищої освіти стандарту якості 9001:2015 одним із показників при формуванні додаткового бюджетного фінансування;

– розширення міжнародної співпраці закладів вищої освіти: активізація участі закладів вищої освіти в міжнародних програмах академічної мобільності, зокрема Erasmus+UA; DAAD; OEAD; NAWA та інших, що сприятимуть формуванню особливих компетентностей у майбутніх медичних працівників, та ознайомлення із міжнародними стандартами надання медичної допомоги; активізація участі закладів вищої освіти в міжнародних грантових програмах, зокрема ERASMUS+, що активізує інноваційну та наукову діяльність у сфері охорони здоров'я.

Важливим напрямом управління кадровим потенціалом системи охорони здоров'я в частині підготовки та перепідготовки медичних працівників є процедура визнання дипломів про медичну вищу освіту, здобуту в закладах зарубіжних країн. У контексті його удосконалення пропонуємо:

1. Передбачити можливість визнання дипломів про вищу освіту, здобуту в закладах зарубіжних країн, вітчизняними ЗВО, що мають відповідну ліцензую та акредитацію. Сьогодні таку процедуру можуть здійснювати заклади вищої освіти лише в контексті визнання результатів навчання для подальшого навчання особи в цьому закладі освіти. Відповідно пропонуємо норму порядку визнання здобутих в іноземних закладах вищої освіти ступенів вищої освіти: «1. Процедура визнання в Україні документів здійснюється такими компетентними органами з визнання: 1) закладом вищої освіти – з метою зарахування Власника на навчання для здобуття освіти та/ або призначення на посаду наукового або науково-педагогічного працівника до цього закладу вищої освіти. Рішенням закладу

вищої освіти про визнання підтверджується право Власника претендувати на вступ, продовжувати навчання або здійснювати професійну діяльність у цьому закладі вищої освіти, про що видається Свідоцтво» [3], трансформувати таким чином: «1. Процедура визнання в Україні документів здійснюється такими компетентними органами з визнання: 1) закладом вищої освіти – з метою зарахування Власника на навчання для здобуття освіти та/ або призначення на посаду наукового або науково-педагогічного працівника до цього закладу вищої освіти та/ або здійснення особою професійної діяльності за спеціальністю. Рішенням закладу вищої освіти про визнання підтверджується право Власника претендувати на вступ, продовжувати навчання або здійснювати професійну діяльність у цьому закладі вищої освіти, про що видається Свідоцтво».

2. Передбачити обов'язкове внесення визнаних дипломів про вищу медичну освіту, здобуту в закладах зарубіжних країн, до ЄДЕБО, за умови, що спеціальність та/ або освітня програма, зазначена в дипломі, є акредитованою Національним агентством з забезпечення якості вищої освіти або подібною інституцією зарубіжних країн, сертифікати яких визначаються національним агентством.

3. Передбачити можливість часткового визнання результатів навчання в зарубіжних закладах вищої освіти та продовження навчання у вітчизняних закладах.

Висновки. Таким чином, розроблено напрями реформування системи підготовки та перепідготовки медичних кадрів з метою формування компетентностей, включаючи розвиток практичних навичок, необхідних в умовах воєнного часу та повоєнного віднов-

лення, а також специфічних компетентностей, в тому числі практичних навичок, що визначають можливість забезпечення безпечності, адаптивності та стійкості закладів охорони здоров'я в умовах надзвичайних ситуацій. Зокрема, обґрунтовано комплексний механізм підготовки та перепідготовки медичних та управлінських кадрів, що містить: розширення кола суб'єктів реалізації освітніх послуг; трансформацію змістовної підготовки медичних та управлінських кадрів системи охорони здоров'я; удосконалення діяльності закладів вищої освіти щодо підготовки медичних працівників на принципах цифровізації, якості та інтернаціоналізації; запропоновано напрями державної підтримки підготовки лікарів; визначено порядок перепідготовки лікарів та системи підвищення їх кваліфікації; розвинута процедура визнання дипломів про вищу медичну освіту, здобуту в іноземних вузах.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вступна кампанія. Офіційний сайт. URL: <https://vstup.edbo.gov.ua/>
2. Закон України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" № 3773-VI від 22.09.2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>
3. Наказ Міністерства освіти і науки України "Деякі питання визнання в Україні іноземних документів про освіту" № 504 05.05.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0614-15#n17>
4. Закон України "Про вищу освіту" № 1556-VII від 01.07.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
5. Закон України "Про освіту" № 2145-VIII від 05.09.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
6. Закон України "Про фахову передвищу освіту" № 2745-VIII від 04.06.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>